

Як мер не виконав і десятої частини передвиборних обіцянок

Написати про Садового позитивно – скажуть, що «заказуха». Написати розгромно – скажуть те саме. Написати справедливо – означає написати розгромно, незважаючи на те, що скажуть і як це виглядає. Минає 5 років відтоді, як Львів потрапив у руки засновника «Галицьких інвестицій» та лідера політтехнологічної «Самопоміч». Цей відтинок часу можна назвати торжеством популізму, підкріпленого маніпулятивними методами впливу на громадську думку. Торжеством бізнес-логіки і суцільним крахом передвиборних обіцянок теперішнього мера.

У цій публікації ЗІК візьме на себе повноваження міського голови Львова – і замість нього нарешті прозвітує за ці 5 років. Настав час пригадати офіційну виборчу програму Андрія Садового, за яку проголосували мешканці міста, і проаналізувати: що і як із наобіцяного виконувалося. І чи взагалі виконувалося. І чи не виконувалося, бува, навпаки.

Пролог. Із ким маємо справу

Андрій Садовий та його психоаналітично-штабна команда керується основоположним принципом популізму, який гласить так: виборець – це завжди посередність і пересічність. А отже, йому треба адресувати лишень абстрактні, узагальнені, позитивні, однозначні та не дай, Боже, предметні меседжі. І ні в якому разі не складні чи непопулярні. Цей універсальний підхід безвідбійно діє на пересічного виборця з пострадянським (у львівському випадку – постсільським) способом мислення. Це не образа. Це констатація дуже поширеної і простої технології, зверненої до пересічного виборця, який мислить поточно й поверхнево. Символіка спілкування з ним – лавочка, вазоночок, свято пива-пампуха-кави (за бюджетні кошти), ласа усмішка, простакувата жестикуляція й безальтернативно правильні вислови на кшталт «ну ми ж усі вболіваємо за наше найкраще в світі місто!». Це дійсно потрапляє в серцевину посередності.

Тож технологія Садового – це перемога форми над змістом. Форма повинна бути дуже проста і навіть заземлена. Лише тоді в пересічного виборця відпадає потреба розуміти глибше й пізнавати правду зсередини. Очі не бачать – серце не болить. Очі пересічного виборця, котрому красивий вазоночок повністю перекриває некрасиві кримінальні справи з розкрадання коштів до «Євро-2012», не хочуть бачити. Бо так спокійніше. Бо форма переконливіша.

Але! Колись це мусить припинитися. І кожна людина, яка здатна бодай трішки піднятися над примітивним сприйняттям міських процесів, просто-напросто зобов'язана звернутися до собі подібних львів'ян, які хочуть (і вимагають) оцінювати 5 років влади Садового не вазоночком єдиним. Саме до таких людей скеровано цей аналіз передвиборчих обіцянок чинного мера.

Садовий – це наруга над місцевим самоврядуванням

Преамбула виборчої програми Садового визначає концептуальний дух його правління. А саме: «Моя мета: створення комфортних та безпечних умов проживання для міської громади... Досягнення визначеної мети відбудеться через принципові зміни в управлінні містом, підвищення ролі та впливу місцевого самоврядування». Пропонуємо поміркувати, в яку сторону Садовий змінив принцип міського управління та яким насправді став дух правління Садового.

Андрій Іванович – це гучна поразка місцевого самоврядування. І це в місті з найдавнішими традиціями магдебурзького права! Після Любомира Буняка, який став жертвою яксамраз місцевого самоврядування (в особі міськради як репрезентанта громади), Садовий поховав у Львові базову основу місцевого самоврядування. А саме – можливість громади хоча б якось долучатися до рішень. П'ятирічне головування Садового в Ратуші безповоротно утвердило цілком новий, невиданий до нього, принцип прийняття рішень: бартерно-договірний. Садовий уміло скористався потворністю партійної системи виборів і першим в історії львівських мерів фактично легалізував «договірняки» в міськраді.

Садовий поховав СИСТЕМУ прийняття рішень. Якщо система – це автоматизм без поправки на особу керівника, то спосіб правління Садового є антисистемою. На вершині якої – не закон чи логіка, а інтерес, потреба, особисте ставлення чи навіть настрої керівника. Системи, яка б автоматично і без прив'язки до прізвища мера розрегульовувала всі етапи прийняття рішень, при Садовому немає. Ні дієвої, ні поганої – ніякої. У 2006 році Львів отримав новий правопорядок від Садового: приходь, пропонуй і домовляйся.

Ратуша епохи Садового з оплоту самоврядування повністю перетворилася на бізнес-структуру, де немає місця чистим правилам і оцій самій системі. Це і є обіцяні «принципові зміни в управлінні містом». Голосування чи підпис став точним еквівалентом до грошей і послуги взамін. Це вже утверджено на рівні автоматики. Про це відкрито кажуть окремі депутати, про це кажуть і підприємці, які вже звикли здорожчувати свій бізнес-кошторис мінімум на 30% графою «стимулювання прийняття рішення». Кожне (!) значиме для міста рішення – це результат не дискусій депутатів та експертів про потрібність чи непотрібність, а результат однієї кабінетної засідальцівки на другому поверсі Ратуші (ліве крило), під час якої на шальки терезів ставляться, з одного боку, кількість голосів у фракції, а з другого – перелік «наших питань у порядку денному». До Садового таких оголених корупційних відносин у Ратуші ще не було.

Як ви зауважили, в абзаці вище, де описано дух роботи Садового, немає жодного словосполучення «міське самоврядування» чи «громада міста». Це не випадково, адже в бартерно-договірну систему правління Садового апріорі не вписується інтерес громади. Через ту просту причину, що відсотки і список «наших питань» – це річ конкретна. Тоді як територіальна громада – це непотрібна вигадка розумників, які, наївні, думають про громадянське суспільство та інші абстракції, що заслуговують лиш на середній палець мерської руки.

Отже, атмосфера, створена мером, є насправді антисамоврядуванням. Це ляпас магдебурзьким традиціям Львова. Тим-то цинічнішим виглядає дешевий вазоночок на площі Ринок у той час, як за адресою «площа Ринок, 1» процвітає відкрита корупція і бартер, піднесені до рангу муніципальної політики у Львові.

...А тепер коротко пройдемося по ключових пунктах передвиборчих обіцянок Садового 2006 року.

Громада міста – за бортом

«Управління містом буде доступним у діалозі з громадою», – обіцяв Андрій Іванович напередодні виборів. І обманув. Громада міста повністю усунута від управління міста не лише через партійну систему виборів (яка перетворила раду в організоване угруповання), але й через свідому профанацію громадських слухань. Їх у Львові немає як таких. Ні, вони офіційно проводяться, завдаючи абсолютно непотрібних зусиль окремим працівникам секретаріату ради – проте жодне громадське слухання, як передувало ухваленню рішення, за всі останні 5 років не спромоглося бодай на одну кому, тире чи двокрапку відкоригувати заплановане рішення.

Найпоказовішими є два громадські слухання. Перше – поспіхом оголошене напередодні підвищення проїзду в маршрутках до 1,75 грн. Представники громадських організацій, які насилу проникли на «слухання», з подивом зауважили, що весь зал заповнений штатними працівниками та бухгалтерами перевізників, а право виступити з трибуни тим, хто проти, довелося мало не силою відвойовувати. Звісно ж, громадськість Львова після завершення таких «слухань» виявилася просто в захопленні від підвищення проїзду, ба навіть одностайно погодилася, що оптимальний тариф був би 2,25, відтак 1,75 – це «почті подарок» (цитата однієї виступаючої на «слуханнях»).

Друге схоже «слухання» відбулося зовсім недавно стосовно малого підприємництва. Присутній на «слуханнях» керівник ГО «Я – львів'янин» Андрій Антонищак виявив, що ніхто не вів і навіть не збирався вести протокол слухань, ніхто не фіксував і не чув виступів критиків, натомість слухання були проведені для галочки, як і всі попередні. Намагання добитися свого наштовхнулися на зневажливі репліки чиновників, які під час слухань розважалися грою в тетріс на мобілках.

Висновок: громадські слухання експлуатуються мерією для галочки і для прикриття, насправді ж вони не розцінюються як дієвий механізм залучення громади. Тим паче, що на найбільш резонансні слухання дійсно приходили представники ГО зі своїми пропозиціями. Навіщо було обіцяти львів'янам «доступне управління» на пару з «діалогом» – якщо зусиллями мерії у Львові начисто спрофановано та дискредитовано громадські слухання. Хоча ті залишаються, як-не-як, останньою можливістю громади вплинути на рішення ще до його ухвалення.

Статут Львова: віагра для імпотента

Хіт-парад передвиборчих обіцянок чинного мера продовжує наступна: «Буде прийнятий новий Статут міської територіальної самоврядної громади Львова, який стане реальною правовою базою життя міста».

Хто не знає – місто Львів отримав свій Статут лише 28 січня 2010 року. Та й то стараннями секретаря ради Квурта, підставленого мером під протокол про «корупційні діяння». Важливо інше: мер жодним чином не сприяв тому, аби Статут міста почав сприйматися у Львові як «правова база життя». Що кардинально за останні півроку змінилося в місті, в якому раптом з'явився Статут? Невже «правова база життя» миттю ліквідувала «договірняки» в Ратуші? Чи, може, простий львів'янин раптом отримав прорив у дотриманні його прав та потреб? Адже ж, згідно з трактуванням Статуту, він є актом прямої дії і має вищу юридичну силу з-поміж усіх ухвал та рішень міськради. Така собі Конституція Львова. Така ж імпотентна та паперова. Термін «Статут» не увійшов у лексикон не те що громадських організацій та юристів, які судяться з мерією – але насамперед чиновників, на столі яких поруч із барсетками Статут міста явно не з'явився. З часу формального ухвалення Статуту немає жодного публічного апелювання до прав громади, прописаних у документі. Статут фактично відсутній у юридичному, політичному та громадянському житті міста. Його наче нема. Тому що нема і не буде його популяризації та піару. Хоча це й зрозуміло. Піарити Статут – це ж не лавочки та вазоночки.

Натомість вельми цікавим є передісторія його появи. Зазвичай Статут є невід'ємним атрибутом довгострокової Стратегії розвитку міста. Мати Статут без програми розвитку – нелогічно. Так-от, на все це разом у бюджет було закладено майже 1 млн грн. Для порівняння: Статут міста Житомира коштує 114 тисяч грн. Хочеться запитати в Андрія Садового, чому Статут Львова обійшовся вдесятеро більше? І чи знає він, що освоювач коштів звертався до кількох кафедр львівських вузів із пропозицією підписатися під документом в якості експертів взамін за придбання ноутбуків та іншої оргтехніки для потреб науковців? І головне питання: навіщо витратити 1 млн грн на документ, який не має ніяких шансів стати «правовою базою життя міста», адже пересічний міщанин ні сном ні духом навіть не чув про якийсь-там Статут, кимсь там прийнятий невідомо коли і невідомо нащо.

Комунальна петля Садового

А тепер перейдімо до сфери, яка й зробила натхненника ваучерної афери мером. Комуналка. Перша обіцянка в розділі «Комунальна сфера» звучить так: «тарифи стануть прозорими і зрозумілими».

Рекомендуємо мерові проїхатися багатоповіхівками і запитати людей, що вони думають про двоставковий тариф на тепло. Садовий за неповні 5 років перетворив систему теплопостачання в суцільну абракадабру. Як рахують міфічні гігокалорії, хто формує тариф і з кого потім спитати – питання хіба що для фанатів інженерних наук. Від двоставкового тарифу (який полягає в цілорічній оплаті сумнівних послуг) «Львівтеплоенерго» закладав прибуток у 13 млн грн. Маючи двоставковий тариф (отже, й закладений прибуток), можна запитати: а що зроблено по ремонту тепломереж та їх

модернізації? Нічого, тому що, виявляється, нема цих прибутків. На одному з засідань комунальної комісії представник теплоенерго так і пояснив: «Від двоставкового тарифу прибутків нема, бо в нас зарплата піднялася». Виходить, львів'яни цілорічно платять ненормальні суми в ім'я зарплат тепловиків, покриваючи таким чином збитковість комунального підприємства внаслідок «обдарованого» менеджменту.

У двоставковий тариф закладався у півтора раза більше видатків на збут теплоенергії, хоча система збуту не модернізувалася. 10% тарифу – це «загальновиробничі витрати» (обігрів самої будівлі теплоенерго, чийсь преміальні, діяльність профкому в розмірі 500 тисяч грн тощо). Не варто й говорити про антисоціальність двоставкового тарифу, який унеможлиблював отримання субсидій влітку. А про «прозорість» комунальної сфери нехай відзвітується теплоенерго в тій частині, чому від мешканців свідомо ховаються Правила надання послуг з тепlopостачання додаток 2, який гласить: за кожен градус у квартирі нижче 18 оплата автоматично зменшується на 5% від тарифу; за кожен градус нижче 12 – на 10% і повністю безкоштовними є послуги, якщо в квартирі +5. Ну а про ставлення тепловиків до населення свідчить заява экс-керівника теплоенерго Богдана Кота: «Мене не цікавить, чи є тепло в помешканнях львів'ян, моя справа – довести тепло до вхідного вентиля будинку». Ось у такий спосіб уже 5 років реалізовується передвиборче гасло Садового: «Влада на службі у громади, а не інакше».

Про якість комунального менеджменту говорити не доводиться. Хто тільки не керував цією мегаспецифічною галуззю у Львові: і пані з судимістю, і друга пані з кримінальною справою, і хлопчина 28 років без знань назв вулиць, і заїжджі гастролери на півроку. Лишень Андрій Садовий як великий знавець комунальної сфери може похвалитися своїм талантом. Найбільше його можна помітити в одній кричущій історії. Два роки тому за два тижні до початку опалювального сезону депутатів ставлять перед фактом: якщо не купити котельню «Кінескопа» – то весь Сихів замерзне. Виявляється, котельня належала «Львівобленерго», і її того ж року купило ТзОВ «Теплокомунінвест» за 1,5 млн грн. Натомість із подачі-ультиматуму Садового рада терміново купляє цю котельню за 13 млн грн. Тобто в 11 разів дорожче, ніж вона коштувала півроку перед тим. Є питання щодо талантів Андрія Івановича?

До слова, щодо талантів... В ефірі друга Шустера львівський популіст заламував руки: «Люди добрі! Треба терміново запроваджувати енергоощадні технології!». Всі плескали в долоні – бо не знали, що в бюджет Львова місто не закладає взагалі ніяких грошей на впровадження теплових ноу-хау. Реформування теплоенерго почалося з запрошення французьких аудиторів з оплатою їх послуг 1000 доларів за годину коштами бюджету.
ОСББ: обман співвласників багатоквартирних будинків

У житловій сфері Андрій Садовий теж устиг надурити львів'ян. Передвиборча обіцянка «запровадити програми експертизи та реконструкції будівель» так і залишилася в анналах пустослів'я. А інша обіцянка «збільшити обсяг будівництва житла через систему низького відсоткового кредитування» взагалі перетворилася в обдиралівку. З року в рік обсяги будівництва падали на 10-12%, а пільгове кредитування перетворилося у так звані додаткові інвестиційні внески, запропоновані мерією всупереч закону будівельникам. Більше того – Садовий зажадав від забудовників дарувати мерії третину

зданих квартир, причому вичерпне право розподіляти ці квартири мали отримати тільки чиновники.

Проте ці обдиралівки-обіцянки, разом узяті, значно поступаються грандіозній маніпуляції мера з об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків. Перед виборами у присутності своїх телекамер Садовий лаконічно пообіцяв: «сприяти створенню ОСББ». Та чи все так красиво, як виглядає в обгортці піару?

Формально мер має чим звітувати: у Львові працюють 365 ОСББ, і це другий показник у країні. Проте ніхто говорить про зворотній бік медалі. А саме: мерія систематично «кидає» ініціативних людей із ОСББ. Адже масу підозр викликає фінансування капремонту тих будинків, у яких створено ОСББ. Наводимо факти для роздумів. Торік на ремонт будинків виділено 3 млн грн. Їх отримали 35 ОСББ. Однак! Із цих 35 ОСББ левову частку коштів (2 млн) отримала асоціація «Сихівчанка», яка об'єднує 15 будинків, середній вік яких не перевищує 25 років. Решта коштів пішли на інші 34 ОСББ, середній вік будинків яких – понад 40 років. Тобто: 34 будинки отримали максимум 30 тис грн, а 15 сихівських будинків – у 4,5 раза більше. Виникають запитання:

а) чому рідний для Садового Сихів отримує таку несправедливу перевагу?

б) хто несе відповідальність за ручний розподіл грошей між ОСББ?

в) чому мерія нав'язує підрядника, який здійснює перший ремонт будинку з моменту передачі на баланс ОСББ і чи не є корупційною така схема лобіювання «своїх» підрядників?

г) чому за процедуру отримання у власність прибудинкової території міський (!!!) Центр земельного кадастру та землеустрою виставляє новоствореним ОСББ рахунок за послуги 2 500 грн?

д) чому міська влада за весь рік надала лише 5 земельних ділянок для ОСББ, хоча підготовлених пакетів є понад 25?

Усі ці запитання від імені ОСББ стікаються в генеральний висновок: виборча обіцянка Садового стосовно ОСББ на ділі має елементи зловживання та повної зневаги до ініціативних людей. Капремонти все одно здійснює свій підрядник (за відомим принципом завищення вартості робіт, мабуть); гроші з бюджету на потреби ОСББ виділяються вручну і за кумівським принципом; місто постійно робить перепони для ОСББ під час оформлення права власності на прибудинкову територію і так далі. Хіба за таке «сприяння» люди голосували?

Мер – «криша» перевізників?

Обіцянка в транспортній галузі: «оптимізувати транспортні потоки міста». Якими непродуманими транспортні потоки були – такими й лишилися (багатократне дублювання маршрутів та наполегливе зациклення всіх маршрутів на центр міста, що поволі перетворює Львів у заторну Москву).

Відомо, що дія договорів на багато маршрутів закінчилася ще далекого 2008 року (заява депутата Мисика). Звісно, максимально тіньова царина є знахідкою для бізнесмена-мера, чий підпис, напевне, має ціну чи принаймні її еквівалент. Уже навіть не питання, чому міський голова не помічає, що його виборців возять маршрутки поза законом. Питання в іншому. Садовий увійде в історію Львова як мер, який одностайно став на бік перевізників у їх намаганнях «на око й наосліп» підвищити тариф до 1,75 грн за проїзд. Чому «на око» – тому що ні Садовий, ні «бідні» перевізники досі не можуть пояснити громаді одну просту річ: яким чином може визначатися собівартість проїзду – якщо в цьому місті НІХТО (включно з мером) не знає кількості та якості пасажиропотоку. Адже обов'язковий до звітності проїзний документ – квиток – повністю відсутній у Львові як такий.

Більше того – Садовий повністю перейшов на бік перевізників, чудово знаючи, що ті в тариф 1,75 грн закладали абсолютно брехливі параметри. Наприклад, за їхніми обрахунками, довжина поїздки пасажира – понад 30 (!) км; повна заміна автопарку – щороку (!); кожен четвертий пасажир – пільговик; витрати на пальне закладене в розрахунку на найдорожчий бензин (тоді як маршрутки їздять на солярці). Знаючи все це, міський голова від імені громади міста не лише промовчав, але й публічно лобіював підвищення тарифу «на око», не піднімаючи питання звітності готівки у вигляді квитків.

Чим би дитя не тішилось

Наостанок – коротка добірка тих передвиборчих обіцянок Садового, які так і залишилися на папері. Прикметно, що серед них є й завідомо популістичні, але й такі, які були цілком під силу до втілення. Чому не сталося, як обіцялося – питання до порядності та відповідальності роздавача обіцянок. Отож:

* «усі закупівлі та продажі, надання послуг відбуватимуться виключно через відкриті торги, конкурси, аукціони». Прозоро – це виділити землю компанії «Тойота» взамін за 10 авто вищим посадовцям мерії. Земельні ділянки продовжують збуватися через кулуарні голосування замість аукціонів. Міська влада не зацікавлена у прозорості тендерів та конкурсів.

* «створити незалежну архітектурну раду». Спитайте в незалежних фахівців містобудування (Салюк, Бевз тощо), чи мають вони бодай якусь можливість упливати на прийняття архітектурно-будівельних рішень.

* «затвердити генеральний план міста». У травні витік термін мерських повноважень Садового, натомість лише 30 серпня закінчиться громадське коригування генплану.

* «підвищити якість навчання та добробут вчителів». З інтерв'ю голови депутатської комісії з питань освіти Оверка: «Фінансування освіти – це взагалі болюче питання. Вчителі переживають, чи будуть відпускні виплачені відразу, чи частинами. Сумніваюся, що бюджетна комісія може сьогодні гарантувати це. Багато вчителів працюють на неповне тижневе навантаження».

* «розвиток мережі спортивних майданчиків». Майданчик по вул. Вороного перетворився на автостоянку, по вул.Краківській та Лисенка – на будмайданчики.

* «створити соціальну службу міста з громадськими організаціями». Не створено.

* «побудувати сучасний Експо-центр». Не збудовано.

* «наукова експертиза міських програм господарювання». Без коментарів.

Замість висновку

Об'єктом аналізу була передовсім зареєстрована передвиборча програма Андрія Садового. Результат аналізу вражає: за свою каденцію мер не зумів реалізувати навіть 10-ту частину наобіцяного. І це при тому, що до уваги ми не беремо усні обіцянки Андрія Івановича напередодні виборів, які він роздавав направо і наліво. Якщо і їх долучити до аналізу, то отримаємо портрет абсолютно бездіяльного мера, який або не виконував свою передвиборчу програму, або виконував її з точністю до навпаки.

Наприклад, «залучити в місто 1 млрд доларів інвестицій» (насправді ж у розрахунку на те, що робота з бюджетом є апріорі вигіднішою, Садовий свідомо відлякував інвесторів від таких мегапроектів, як євростадіон та рекультивация Грибовицького сміттєзвалища). Або ж – «скоротити штат чиновників» (насправді команда Садового розрослася на 100 одиниць і коштує платникам податків понад 80 млн грн включно з зарплатами, утриманням авто, телефонії, відрядженнями та 900%-ими преміями). Або ж – «за перший рік запровадити стовідсотковий облік води». Або ж – «не збільшувати оплату за комунальні послуги, а покращувати якість цих послуг». Або ж – «до кінця 2006 року зробити 100 % освітлення». Або ж – «підтримувати проект «Самопоміч» (зараз вона діє лише на телеекрані). Садовий казав, що йде з командою львів'ян, натомість ключові люди мерії – з Івано-Франківська, Луцька та Києва, деякі – з кримінальними справами.

Як результат, Андрій Садовий посів останнє місце серед мерів Західної України за рівнем виконання передвиборчих обіцянок – таким є результат моніторингу тижневика «Коментарі» та Комітету виборців України.

Ось у чому міський голова Львова досяг успіху – так це в тому, що посів 3-є місце в Україні серед мерів, які дали на виборах найбільш популістичні та нездійсненні обіцянки.

P.S. Публікація присвячена Львову, який нарешті мусить почати думати.